

HANDBOEK ONDERWIJSKWALITEIT
ONDERWIJSEVALUATIE

Versie 2019

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	Waarom evalueren we het onderwijs	3
2.1	Doel.....	3
2.2	Kwaliteitscultuur.....	4
3	Hoe evalueren we het onderwijs.....	5
3.1	Vormen van evaluaties	5
3.1.1	Digitale studentevaluaties	5
3.1.2	Uitkomsten digitale studentevaluaties.....	6
3.1.3	Respons digitale studentevaluaties	7
3.1.4	Kwalitatieve vormen van studentevaluaties	9
3.1.5	Collegiale evaluaties	10
3.1.6	Alumni-evaluaties en externe stakeholders	11
3.2	Evaluatieplan	13
4	Wie hebben er een rol bij het evalueren van het onderwijs.....	14
4.1	Betrokkenen en taken binnen de faculteit.....	14
4.2	Betrokkenen en taken buiten de faculteit.....	15
5	Kwaliteitseisen	16
5.1	Kwaliteitseisen	16
6	Bijlagen	19

1 INLEIDING

Onderwijsevaluatie is een belangrijk instrument bij de kwaliteitsborging en verbetering van het onderwijs. Bij die kwaliteit gaat het om inhoud, organisatie, voorzieningen, uitvoering en resultaten van het onderwijs.

Voor instellingen die onderwijs verzorgen is onderwijskwaliteit vanzelfsprekend altijd van belang. Voor het hoger onderwijs geldt bovendien dat instellingen bij de vormgeving van hun kwaliteitszorgsystemen rekening moeten houden met de eisen van accrediterende instanties.

Dit hoofdstuk uit het Handboek Onderwijskwaliteit biedt uitvoerders op facultair en centraal niveau een overzicht van doel en inhoud van onderwijsevaluatie, van ieders taken binnen het evaluatieproces, en van de eisen die er aan gesteld moeten worden.

Achtergronddocumenten

In dit hoofdstuk wordt nauw aangesloten bij het accreditatiestelsel. Uitgebreide informatie met toelichting is te vinden op de websites van respectievelijk de NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie; www.nvao.net), en QANU (Quality Assurance Netherlands Universities; www.ganu.nl). Een beschrijving van, en een toelichting op, frequent gebruikte evaluatie- instrumenten is te vinden op VUnet.

Aan de Vrije Universiteit bestaat een langdurige ervaring met de evaluatie van het onderwijs. Over de gehele instelling wordt het onderwijs systematisch geëvalueerd, doorgaans met gebruikmaking van de methodiek, het instrumentarium en de inzet van de afdeling Onderwijsbeleid, Kwaliteitszorg en Procesregie (OKP) van de dienst Student- en Onderwijszaken (SOZ).

2 WAAROM EVALUEREN WE HET ONDERWIJS

2.1 DOEL

Onderwijsevaluatie is de systematische verzameling van gegevens waarmee inzicht wordt verkregen in de huidige kwaliteit van het onderwijs, en in de verbetermogelijkheden om die kwaliteit te verhogen. Het primaire doel van onderwijsevaluatie is het onderwijs te verbeteren. Het gaat daarbij in de eerste plaats om de cursus of het curriculum dat wordt geëvalueerd, met name d.m.v. de kwalitatieve terugkoppeling en verbeteruggesties uit de evaluatie. In de tweede plaats kan trendontwikkeling van vakken binnen een opleiding worden gemonitord m.b.v. de onderwijsevaluaties. Hiervoor kunnen kwantitatieve oordelen uit de evaluatie worden gebruikt. Daarnaast kunnen onderwijsevaluaties, mits op een goede manier gebruikt¹, ook aan de orde komen tijdens het jaargesprek van een docent; hierbij staat in ieder geval de onderwijsverbetering voorop.

Onderwijsevaluatie heeft een cyclisch karakter: de beoordeling van de kwaliteit van onderwijs (kwaliteitsbewaking en -controle) dient gevolgd te worden door het nemen van maatregelen om de kwaliteit zo nodig daadwerkelijk te verbeteren. Daarna is van belang na te gaan of de gewenste verbetering is bereikt door een nieuwe beoordeling. Aldus kan de Plan-Do-Check-Act kwaliteitszorg-cyclus worden doorlopen en met deze laatste stap is de cirkel gesloten.

---

¹ Zie voor correct gebruik daarvoor ook het Handboek Onderwijskwaliteit, hoofdstuk 8 Personeelsbeleid in het kader van onderwijs

2.2 KWALITEITSCULTUUR

Werken aan kwaliteit van het onderwijs veronderstelt dat alle betrokkenen hetzelfde doel voor ogen hebben en elkaars initiatieven hierin ondersteunen. Constructiviteit in communicatie en samenwerking en gedeeld eigenaarschap zijn hierin belangrijke pijlers.

Het docententeam bekleedt in het verzorgen van de kwaliteit van het onderwijs, samen met de opleidingsdirecteur, een sleutelrol. De docent is in zekere zin de eigenaar van de kwaliteit van het onderwijs. Vanzelfsprekend heeft dan ook de docent een leidende rol t.a.v. de onderwijsevaluaties. De docent reflecteert op de kwaliteit van het onderwijs, evalueert het onderwijs, in samenspraak met het docententeam en de opleidingsdirecteur en in overeenstemming met het evaluatieplan. De docent evalueert het onderwijs onder meer door aan de standaard-studentevaluatievragenlijst zelf-geformuleerde vragen toe te voegen om de effectiviteit van specifieke initiatieven van de docent in het onderwijs te evalueren en zo nodig bij te stellen; ook geeft de docent een eerste reactie naar de studenten over hun bevindingen in de studentevaluaties en informeert hen over voorgenomen aanpassingen aan de cursus op grond van de studentenevaluatie. Daarnaast organiseert de docent collegiale peer-review van het onderwijs en eventueel een panelgesprek ter evaluatie van het onderwijs.

Uiteraard staat de docent niet alleen in het maken en geven van het onderwijs en het bevorderen van de kwaliteit. Het team rond de docent, cursuscoördinator, opleidingscoördinator, opleidingsdirecteur, opleidingscommissie, faculteitsbestuur, onderwijsbureau en ondersteunend personeel op facultair en centraal niveau, allen leveren zij, vanuit ieders professionele rol, hun onmisbare bijdrage aan de kwaliteit van het onderwijs. Een atmosfeer en cultuur waarin verbetering vooropstaat, en ieders inbreng wordt geapprecieerd en ieders rol gerespecteerd, waar gewaardeerd wordt in plaats van afgerekend, en waar evaluatie en feedback opbouwend zijn in plaats van veroordelend, zijn dan ook van cruciaal belang om elkaars inbreng in de kwaliteit van het onderwijs te versterken.

Ook studenten spelen in deze kwaliteitscultuur een belangrijke rol. Hun actieve participatie in de studentevaluaties is onontbeerlijk en hun effect is des te doeltreffender wanneer zij actief en constructief participeren aan het onderwijs en de evaluatie ervan, en hun feedback (en kritiek) op opbouwende wijze weten over te brengen, met respect voor de persoon van de docent. Daarbij hoort ook de studenten te informeren en hun inbreng te waarderen, door hun duidelijk te maken hoe de studentevaluaties concreet hebben bijgedragen aan de kwaliteit van onderwijs, en hen (met name de facultaire en universitaire studentenraden) waar mogelijk te betrekken bij initiatieven t.a.v. de verbetering van het onderwijs en de bevordering van de kwaliteitscultuur.

Bovenstaande neemt niet weg dat ieder zich rekenschap kan en dient te geven van de verantwoordelijkheid overeenkomstig zijn/haar professionele rol. Daarbij hoort het elkaar kunnen aanspreken op ieders verantwoordelijkheid. Een atmosfeer van constructiviteit en oriëntatie op het gedeelde doel van onderwijsverbetering bevordert daarbij de ontvankelijkheid bij de aangesprokene.

3 HOE EVALUEREN WE HET ONDERWIJS

3.1 VORMEN VAN EVALUATIES

3.1.1 DIGITALE STUDENTEVALUATIES

Digitale studentevaluaties vinden plaats middels VU-brede gestandaardiseerde vragenlijsten via VUnet; [VUnet Onderwijsevaluaties](#) geeft docenten de mogelijkheid om een vragenlijst op maat samen te stellen voor de evaluatie van hun onderwijs uit gestandaardiseerde vragenblokken, aangevuld met door de docent vrij te formuleren eigen vragen. Studenten vullen de digitale evaluaties in via VUnet². Docenten en studenten hebben via VUnet toegang tot de resultaten van de evaluaties en docenten geven een reactie naar de studenten. Omdat de vragenlijsten bestaan uit VU-breed afgenomen gestandaardiseerde vragen, kunnen de kwantitatieve vraagscores van cursussen worden vergeleken met referentiewaarden op facultair en instellingsbreed niveau. Omdat de vragenlijsten al geruime tijd³ worden gebruikt, kunnen evaluatieresultaten van vakken en curricula ook worden vergeleken met eerdere jaren, en kunnen trendontwikkelingen zichtbaar worden gemaakt.

In de studentevaluaties wordt studenten gevraagd naar de beoordeling van de kwaliteit van verschillende aspecten van het onderwijs. Studentevaluaties zijn een meting van de *perceptie van de student* van de kwaliteit van het onderwijs. Uitkomsten van studentevaluaties dienen daarom met zorg te worden geïnterpreteerd en vergeleken met andere bevindingen, waaronder de evaluatie van de docenten zelf, collega-docenten en andere vormen van onderwijsevaluatie. Studentevaluaties kunnen en mogen niet worden gebruikt voor de beoordeling van docenten.

Cursus

Middels de digitale vragenlijsten kan na afloop van het onderwijs van een cursus een evaluatievragenlijst worden afgenomen. Aspecten die daarbij worden bevraagd zijn o.a. de organisatie van de cursus, kwaliteit van de leermiddelen, leereffect, didactische kwaliteiten van de docent, mate waarin de toetsing een meting is van geleerde kennis en vaardigheden. Aan de hand van de evaluatieresultaten kan de docent verbeteringen aanbrengen aan het onderwijs.

Het is niet nodig om elk jaar alle studieonderdelen te evalueren. Voorgeschreven is dat elk onderdeel minstens éénmaal in de drie jaar wordt geëvalueerd, of vaker wanneer: het vak aanzienlijk is gewijzigd; een vak of docent kwalitatief te kort blijkt te schieten zodat nagegaan kan worden of er sprake is van verbetering; het curriculum als geheel wordt veranderd, of het vak een andere plaats krijgt binnen het curriculum of als er sprake is van een verandering in leermiddelen of onderwijsmethode of de toetsvorm (bijvoorbeeld een ander boek of de invoering van ICT of multiple-choicetentamens).

Een gefaseerde aanpak, waarbij alle cursussen niet elk jaar, maar om de paar jaar worden geëvalueerd, verdient de aanbeveling om te voorkomen dat de studenten te veel evaluaties moeten invullen, waarmee hun bereidheid om aan evaluaties mee te doen, en daarmee de respons, afneemt.

---

² Hoewel de evaluatie in beginsel geschiedt via digitale vragenlijsten, is er voor kleine groepen vooralsnog de mogelijkheid de evaluatie op papier af te nemen.

³ De afname van vragenlijsten via VUnet Onderwijsevaluaties bestaan sinds 2013. De op de VU gebruikte methodiek met VU-breed gestandaardiseerde vragenlijsten bestaat al langer. Vragenlijsten worden van tijd tot tijd geactualiseerd.

Curriculum

Naast cursusaspecten kunnen ook cursus-overstijgende aspecten van het curriculum worden geëvalueerd. Het gaat hierbij dan om o.m. samenhang tussen vakken, opbouw en niveau van het programma en de afgestudeerden, studeerbaarheid en studielast, voorzieningen, aansluiting van het programma op de eindtermen/vooropleiding/vervolgopleiding/arbeidsmarkt, de didactische en onderwijskundige aspecten en de roostering. Hiervoor kunnen ook digitale vragenlijsten worden uitgezet in VUnet Onderwijsevaluaties. Deze kunnen aan het eind van een jaar, of aan het eind van de gehele opleiding worden verstuurd naar de studenten. Ook voor de curriculumevaluatievragenlijsten geldt dat ze niet ieder jaar afgenomen hoeven te worden; aangeraden wordt om dit eens in de 3 jaar te doen. Hierbij worden in elk geval zowel docenten als studenten betrokken, en mogelijk ook alumni en het afnemend veld. Aanbevolen wordt de curriculumevaluatie in te zetten voorafgaand aan zowel de midterm review als de visitatie. Om een goede respons te verkrijgen, is het raadzaam de curriculumevaluatie duidelijk onder de aandacht te brengen bij de studenten.

Minor, honours en andere 'mini-curricula'

Ook voor de minor en het honourstraject zijn VU-brede studentvragenlijsten voor het onderwijs beschikbaar. Ook hierbij gaat het m.n. om cursusoverstijgende aspecten als samenhang tussen vakken, niveau, etc. Aangeraden wordt om voor deze onderwijsseenheden eens in de 3 jaar een evaluatie uit te zetten, en hierbij docenten, studenten en zo mogelijk ook alumni en het afnemend veld te betrekken.

Stage en scriptie

De stage en scriptie zijn belangrijke studieonderdelen om te evalueren, vanwege hun eigen aard, middels een eigen vragenlijst. Hierbij komen aspecten aan de orde zoals inhoudelijke en organisatorische aspecten, begeleiding, beoordeling en studiebelasting. Vanwege het één-op-één karakter van de relatie tussen student en begeleider, dient met de privacy van studenten extra zorgvuldig te worden omgegaan. Dat kan bijvoorbeeld, door evaluatie van de stage of scriptie te laten plaatsvinden ná de beoordeling door de docent van het werk van de student.

NSE

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een uitgebreide vragenlijst over onderwijsaspecten op programmaniveau, die op veel hogescholen en universiteiten in Nederland wordt afgenomen door Studiekeuze123. Dit maakt onderlinge vergelijking en ranking mogelijk, hetgeen jaarlijks wordt gepubliceerd⁴. De NSE vragenlijst bevroegt o.a. aspecten als algemene tevredenheid, inhoud, algemene en academische vaardigheden, begeleiding en supervisie, docenten, toetsing, studielast, studiefaciliteiten, informatievoorziening. De resultaten van de NSE worden ontsloten d.m.v. factsheets en resultaatrapporten in MIVU.

3.1.2 UITKOMSTEN DIGITALE STUDENTEVALUATIES

Op basis van de bevindingen uit de verschillende instrumenten voor evaluatie van het onderwijs kunnen maatregelen en besluiten worden genomen die bijdragen aan een daadwerkelijke onderwijsverbetering. Via verschillende kanalen worden de verantwoordelijken (het faculteitsbestuur als eindverantwoordelijke en docenten als persoonlijk verantwoordelijken) en de studenten op de hoogte gebracht van de evaluatieresultaten. Voor de resultaten uit de studentevaluatievragenlijsten is dat:

---

⁴ Studiekeuze123, die de afname van de NSE verzorgt, publiceert benchmarkrapporten. Ook worden de vergelijkende resultaten gepubliceerd door Elsevier, en door de Keuzegids.

1. Docentrapportage aan cursuscoördinator via VUnet Onderwijsevaluaties. In deze rapportages staan naast de evaluatiescores van de cursus ook de facultaire gemiddelden en een VU-breed referentie-interval om de cursusscores aan te refereren. Tevens zijn hierin de woordelijke commentaren van de studenten op de open vragen opgenomen. Rapportages van cursusevaluaties worden naar de evaluatiecoördinator, de cursuscoördinator, de opleidingsdirecteur, de opleidingscommissie en de examencommissie gestuurd. De cursuscoördinator draagt zorg voor verspreiding van de evaluatierapportages in het docententeam.
2. Studentrapportage aan studenten via VUnet Onderwijsevaluaties, met daarin een grafische samenvatting van (een selectie van) resultaten, aangevuld met een reactie op de uitkomsten van de cursuscoördinator. Schriftelijke commentaren van studenten en scores m.b.t. de docent(en) zijn hierbij vanwege privacy-overwegingen niet inbegrepen.
3. Managementrapportages. Een rapport met vraaggemiddelden per faculteit, aangevuld met facultaire en VU-brede referentiescores voor opleidingsdirecteuren en faculteitsbesturen. Middels deze rapporten is het mogelijk om van de vakken de kwantitatieve vraagcores onderling, en in relatie tot VU- en faculteitsgemiddelden met elkaar te vergelijken. Hiervoor worden in de rapporten de volgende facultaire indicatoren gedefinieerd ten aanzien van de inhoud, de docent en de toetsing, die kunnen worden gebruikt om ontwikkelingen, positief dan wel negatief, te monitoren:
  - het percentage cursussen met een gemiddelde score van 3,5⁵ of hoger op de vraag: "Totaaloordeel over de inhoudelijke kwaliteit van deze cursus".
  - het percentage cursussen met een gemiddelde score van 3,5 of hoger op de vraag: "Totaaloordeel over de didactische kwaliteiten van de docent".
  - het percentage cursussen met een gemiddelde score van 3,5 of hoger op de vraag: "Het tentamen was een goede graadmeter van wat ik in deze cursus heb geleerd".

Let wel: bovenstaande maten zijn bedoeld om op *opleidings- of faculteitsniveau* ontwikkelingstrends te onderzoeken, niet om afzonderlijke cursussen als voldoende of onvoldoende te beoordelen. Daarvoor is het nodig bevindingen uit verschillende bronnen te vergelijken, waaronder de evaluatie van de docenten zelf.

In verband met te schrijven zelfevaluatie rapporten is het van belang de bovenstaande rapportages goed te archiveren, aangezien deze voor de zelfevaluatie rapporten een voorname bron zijn. Hiervoor is het [Digitaal Onderwijsdossier \(DOD\)](#) beschikbaar.

3.1.3 RESPONS DIGITALE STUDENTEVALUATIES

Aangezien de evaluatievragenlijsten in VUnet Onderwijsevaluaties grotendeels online worden uitgevoerd, bestaat het gevaar van een (te) lage respons op de vragenlijsten, en daardoor een beperkte representativiteit van de evaluatieresultaten voor de bevroegde groep. Hierom is het belangrijk te letten op factoren die de respons beïnvloeden.

Doel en belang duidelijk maken

In de eerste plaats is het van belang duidelijk uit te leggen wat het doel is van de studentevaluatievragenlijsten, nl. onderwijsverbetering. Daarbij blijft vaak onderbelicht hoe waardevol de oordelen van studenten zijn. Waardevol, omdat studenten als enige groep betrokkenen het gegeven

---

⁵ In de praktijk blijkt dit getal als grenswaarde goed te werken als signaalfunctie om verbeteractie te overwegen.

onderwijs daadwerkelijk ervaren, zodat hun perspectief ook niet overgenomen kan worden door andere betrokkenen. In die zin zijn zij ervaringsdeskundigen die niet gemist kunnen worden. Het benadrukken van het belang en de waarde van de studentevaluaties kan een substantiële bijdrage leveren aan de respons op de vragenlijsten.

Terugkoppeling resultaten en reactie docent

Een tweede mogelijke oorzaak van een lage respons, die door studenten dikwijls naar voren wordt gebracht, is dat studenten niet weten wat er wordt gedaan met de uitkomsten van de studentevaluaties, en daar ook geen bewijs van zien. Men ziet niet duidelijk wat er verandert als gevolg van de moeite die men heeft genomen om een vragenlijst in te vullen.

Het systeem met de evaluatievragenlijsten via VUnet voorziet hierin, doordat de studenten, zodra de gegevens verwerkt zijn, een samenvatting krijgen van de resultaten. Docenten worden geacht daarbij ook een reactie te geven: wat vinden zij van de resultaten en wat stellen zij zich voor ermee te gaan doen. De opleidingsdirecteur maakt met docenten afspraken over dat zij hierover terugkoppelen naar de studenten, en de opleidingscommissie volgt het jaar erop of de voorgestelde verbeteringen zijn gerealiseerd en hun vruchten hebben afgeworpen. De verwachting is dat naarmate de docent er beter in slaagt duidelijk te maken dat de mening van studenten van belang is en kan laten zien wat de docent wil gaan veranderen, de bereidheid van studenten om vragenlijsten in te vullen zal toenemen. Ook als de docent aan het begin van een collegereeks aangeeft welke veranderingen zijn doorgevoerd naar aanleiding van eerdere evaluaties helpt dat studenten in te zien dat hun mening er wel degelijk toe doet.

Waarborg privacy studenten en docenten

Tot slot is ook het vertrouwen dat studenten hebben in hoe er met de privacy van de student wordt omgegaan van invloed op de respons op de studentevaluaties. Voor de studentevaluaties betekent dit, dat privacy van de student, die de evaluatievragenlijst invult, en van de docent, op wie de evaluatie deels betrekken heeft, gewaarborgd moeten zijn. Dat houdt in dat antwoorden die de student geeft op de vragenlijst, niet mogen worden gekoppeld aan de identiteit van de student zonder een gerechtvaardigd belang van de instelling of de toestemming van de student. De scores en commentaren die betrekking hebben op de docent mogen alleen toegankelijk zijn door personen die dat voor hun werk nodig hebben, zoals de opleidingsdirecteur, de opleidingscommissie en uiteraard de docent zelf. Toegang tot de rapporten in lijn is met de AVG⁶.

De wijze waarop de antwoorden van de student, tezamen met data over de identiteit van de student, worden opgeslagen, verwerkt en geanalyseerd, dient duidelijk te worden gecommuniceerd aan de studenten.⁷ Dit niet alleen vanwege de verplichting op grond van de privacywetgeving, maar ook om een hoge respons zo goed mogelijk te bevorderen.

Hoe groot moet de respons zijn?

Op basis van onderzoek van Nulty (2008)⁸ kan worden gesteld dat de benodigde respons bij een studentevaluatie samenhangt met het aantal deelnemers in de bevroegde groep. Cursussen met een relatief groot aantal deelnemers behoeven een lager responspercentage dan die met een relatief gering aantal cursisten. Zo geeft Nulty een indicatie van een benodigd responspercentage van 75% bij een

---

⁶ De Algemene Verordening Gegevensbescherming is van kracht sinds mei 2018.

⁷ Het systeem dat vanaf 2013 wordt gebruikt voor de onderwijsevaluaties op de VU, VUnet Onderwijsevaluaties, verwerkt de antwoorden van de student op de evaluatievragenlijsten anoniem.

⁸ Nulty, D.D. (2008). The adequacy of response rates to online and paper surveys: What can be done? *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 33, 301-314.

groepsgrootte van 10 studenten en 21% bij 100 studenten. Deze indicaties zijn geen harde grenswaarden die onder alle omstandigheden gelden. Een “te lage” respons betekent in het algemeen dat het niet verantwoord is te generaliseren naar de totale groep. Dat betekent niet dat de mening van de weinige studenten die de vragenlijst wel hebben ingevuld er helemaal niet toe doet. Als de oordelen van deze weinigen sterk met elkaar overeenkomen, zoals is af te leiden uit frequentieverdeling van de oordelen, wordt de betekenis al sterker.

Maar afgezien daarvan: zelfs de mening van één respondent kán voor de docent nuttige of belangrijke of interessante informatie opleveren. In zo’n geval is het uiteraard van belang of de docent zich in de feedback van de student(en) herkent. Bovendien is het wenselijk elk evaluatieresultaat in zijn context te bekijken en in geval van een lage respons naar een verklaring te zoeken. Aanbevolen wordt dat de docent ook in geval van een ‘te lage’ respons de weinige studenten die wel gereageerd hebben laat weten wat hij van hun feedback vindt.

3.1.4 KWALITATIEVE VORMEN VAN STUDENTEVALUATIES

Met de standaard studentevaluatievragenlijsten aan de Vrije Universiteit bestaat langdurige ervaring als instrument voor de evaluatie van onderwijs. Echter, op de vraag wat docenten en opleiding concreet kunnen doen om het onderwijs te verbeteren, geven kwantitatieve, gestandaardiseerde evaluatievragenlijsten slechts beperkt antwoord. In de open commentaren krijgen studenten weliswaar de gelegenheid sterke punten te noemen en verbeter suggesties te geven, maar dat levert niet altijd voldoende constructieve input op.

Daarom moedigt de VU het aan naast de digitale studentevaluaties aanvullende, kwalitatieve, evaluatiemethoden in te zetten. Deze methoden maken het mogelijk gericht te vragen naar specifieke onderwijsonderdelen (bijvoorbeeld het effect van een nieuwe werk- of toetsvorm), om meer door te vragen naar de achtergrond van ervaringen en oordelen, en om samen met de gesprekspartners verbetermogelijkheden te inventariseren. Daarbij kunnen deze methoden bovendien *gedurende* de onderwijsperiode ingezet worden: de resultaten kunnen al tijdens het onderwijs worden benut om de cursus waar nodig aan te passen, bij lastig gebleken onderdelen extra ondersteuning te bieden, of om studenten (beter) uit te leggen waarom voor een bepaalde aanpak is gekozen. Een positief neveneffect van gesprekken en intervisie op een regelmatige basis is dat ze kunnen bijdragen aan de cohesie, het leer- en werkklimaat en de kwaliteitscultuur in de opleiding.

Hierna volgt de beschrijving van een aantal kwalitatieve evaluatiemethoden, onder verwijzing naar suggesties en voorbeelden. De genoemde methoden hebben betrekking op verschillende niveaus (bijvoorbeeld cursus- of opleidingsniveau), verschillende momenten (tijdens het onderwijs of na afloop) en verschillende partners in het onderwijsproces (studenten, docenten, opleidingscommissies, alumni). Er is een handleiding beschikbaar op VUnet met een uitgebreide toelichting op de verschillende vormen.

Snelle (online) inventarisatie van sterke punten en suggesties

Er zijn verschillende manieren om tussentijds of aan het einde van een cursus feedback van studenten over het aangeboden onderwijs te verzamelen. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld digitale middelen worden ingezet als Mentimeter, Kahoot en GoSoapBox; ook kan laagdrempelig gebruik worden gemaakt van eenvoudige middelen als de Post-it methode, of van papieren formulieren.

De online tools geven docenten de mogelijkheid om studenten te vragen naar specifieke aspecten van een cursus of college. De docent legt de zelf-geformuleerde vragen voor aan de studenten in college. De studenten geven hun reactie via de mobiele telefoon: de antwoorden worden direct (geanonimiseerd)

zichtbaar op het scherm en de docent kan vervolgens, op hetzelfde of een later moment, een reactie geven op de bevindingen van studenten.

Een snelle manier om halverwege of aan het eind van een cursus feedback te verzamelen is de Post-it-methode. Studenten beantwoorden op twee kleuren post-its twee vragen: Wat moet blijven in deze cursus? en Wat kan beter? Een voordeel van deze methode is dat iedereen even veel kans geeft om input te geven en ook de stillere studenten aan bod komen. Je kunt met deze methode ook waardevolle input over andere onderwerpen krijgen, bijvoorbeeld door te vragen welke onderdelen studenten het lastigst vinden en op welke gebieden ze meer uitleg of oefening zouden willen.⁹

Panelgesprekken

Bij panelgesprekken wordt met een groep studenten een gesprek gevoerd over het onderwijs. Het gesprek kan betrekking hebben op een specifieke module (cursus), een semester of jaar uit de opleiding of het curriculum als geheel; het gesprek kan gevoerd worden met een representatieve selectie uit de groep studenten, bijvoorbeeld met een vaste groep jaarvertegenwoordigers of door (student)leden van de opleidingscommissie, maar ook met specifieke groepen, zoals studenten die een cursus als verplicht onderdeel van hun programma volgen of internationale studenten binnen een opleiding. Voordelen van het panelgesprek is dat kwalitatieve input op het onderwijs mogelijk is, waarbij er bovendien de mogelijkheid is om dieper in te gaan op specifieke onderwerpen. Nadeel van het panelgesprek is dat slechts een beperkte groep studenten ondervraagd kan worden en dat het voeren van een gesprek tamelijk arbeidsintensief is.¹⁰

Bij de jaarvertegenwoordiging (JVT), waarin enkele studenten van één bepaald studiejaar zitting hebben wordt gekeken naar één specifiek jaar van de opleiding. Elke cursus van dat jaar wordt geëvalueerd. De JVT vraagt de studenten uit dat jaar naar hun mening over de cursus, waarna ze zelf intern evalueert om tot een advies te komen. Een vertegenwoordiging van de JVT gaat in gesprek met de cursuscoördinator(en) waardoor de verschillende visies besproken worden en de cursus waar nodig verbeterd kan worden.

3.1.5 COLLEGALE EVALUATIES

Peer review / intercollegiale intervisie

Docenten hebben door hun didactische deskundigheid een uniek perspectief op de kwaliteit van het onderwijs en het niveau daarvan. Collega-docenten zijn daarom bij uitstek in staat om collegiaal het onderwijs te helpen verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door elkaars onderwijsmateriaal, cursusbeschrijving, toetsing e.d. te reviewen en becommentariëren. Ook kunnen docenten bijvoorbeeld een keer een hoorcollege bijwonen om hierop terugkoppeling te geven. In het VU toetskader¹¹ is peer review één van de pijlers onder de kwaliteitsbewaking van toetsing. De collega- docent is hierbij een sparring-partner om de wijze en de inhoud van toetsing continu te verbeteren en een aanvulling te geven op de reflectie van de docent zelf.

Methoden van peer review

Bij peer review staat het van elkaar leren door docenten centraal. Dit kan op grofweg twee manieren:

1. Observatie tijdens college: de docent krijgt feedback van een collega-docent die een college heeft bijgewoond. De feedback kan worden gegeven aan de hand van een beoordelingsformulier.

⁹ Zie voor nadere informatie en voorbeelden van deze methoden de handleiding op VU.net.

¹⁰ Zie voor voorbeelden van het gebruik van panelgesprekken de handleiding op VU.net.

¹¹ Het huidige VU-brede toetskader is van kracht sinds 2018.

2. Gestructureerd intervisiegesprek tussen docenten onderling over werkvraagstukken waar zij mee te maken hebben. De docent kan zodoende leren over zichzelf en de effectiviteit van zijn/haar handelen vergroten.

Observatie en feedback

Door het bezoeken van één of meerdere colleges kunnen docenten waardevolle feedback op elkaars colleges en cursussen geven. Zo kunnen bijv. alle docenten in principe één keer per jaar een onderwijsbijeenkomst bezoeken van een collega. Hiervoor kan aan het begin van het cursusjaar een rooster worden gemaakt.

Voor een goede nabespreking helpt het als de observator vooraf een paar kernpunten noteert, bijvoorbeeld op een standaard feedbackformulier¹². Voor specifieke aandachtspunten bij de observatie kan het beoordelingsinstrument BKO worden geraadpleegd.

Intervisie

Bij intervisie dragen collega's geen verbeterpunten of oplossingen aan, maar helpen ze een collega-docent een specifiek probleem te analyseren en oplossingsrichtingen te verkennen. Zo'n probleem kan bijvoorbeeld zijn: de studenten in mijn werkgroep zijn zo passief, het lukt me niet om ze in beweging te krijgen. Of: de opkomst bij mijn colleges in het tweede jaar wordt steeds lager. Of: studenten scoren altijd zo laag op onderdeel x van de toets.

Er bestaan verschillende methoden die de deelnemers aan de intervisie helpen het probleem systematisch te verkennen en om niet meteen in eigen oplossingen te schieten ('wat ik altijd doe...'). Een van de meest bekende en basale is de incidentmethode. Bij deze strak gestructureerde methode wordt in 90 minuten samen met collega's een concreet en recent werkvoorbeeld nader onderzocht, die één van de deelnemers inbrengt en waar hij of zij graag op wil reflecteren en advies bij kan gebruiken.¹³

3.1.6 ALUMNI-EVALUATIES EN EXTERNE STAKEHOLDERS

Het alumnibeleid is een belangrijke pijler in de onderwijskwaliteitszorg. In het huidige accreditatiestelsel wordt onderscheid gemaakt tussen de beoordeling van de instellingsbrede kwaliteitszorg (Instellingstoets Kwaliteitszorg - ITK) en de beoordeling van opleidingen zelf (beperkte opleidingsbeoordeling). Volgens de standaarden van de ITK heeft de instelling zicht op de mate waarin haar visie op de kwaliteit van haar onderwijs wordt gerealiseerd, en meet en evalueert zij regelmatig de kwaliteit van haar opleidingen, niet alleen bij studenten, maar ook bij alumni en vertegenwoordigers van het afnemend veld.

Naast beoordeling volgens de standaarden van de ITK wordt in de opleidingsaccreditatie beoordeeld of in het curriculum recht wordt gedaan aan eisen die vanuit de het afnemend werkveld gesteld worden. Dit betreft zowel de eindtermen als het programma. Feedback van alumni geeft zowel waardevolle input voor goede voorlichting over de opleiding, als inhoudelijke suggesties voor mogelijke aanpassingen in het onderwijs. Alumni worden bevraagd op de aansluiting van de opleiding bij de behoeften van het werkveld. Naast de focus op beroepsrelevante competenties is explicitering van de academische vorming van onze studenten door middel van de academische kern, relevant. Door afstemming van onder meer eindtermen van opleidingen en de eisen van het afnemend veld, wordt gewaarborgd dat afgestudeerden voldoende zijn voorbereid op de arbeidsmarkt.

---

¹² Zie voor voorbeelden van het gebruik van feedbackformulieren de handreiking op VU.net.

¹³ Zie voor een voorbeeld van een intervisiebijeenkomst de handreiking op VU.net.

NAE

Eén van de bronnen is de tweejaarlijkse Nationale Alumni Enquête. Deze landelijke enquête wordt afgenomen onder recent afgestudeerde masterstudenten en biedt inzicht in de arbeidsmarktintrede van afgestudeerden en de aansluiting van de opleiding.

Alumnimonitor VU

Naast deze enquête is inzicht in het verloop van een loopbaan en de relatie tot de genoten opleiding wenselijk, evenals een beeld van de mate waarin onze alumni academici zijn die handelen zoals de onderwijsvisie beoogt. Er is een [VU alumnimonitor](#) ontwikkeld waarmee carrièrepatronen van afgestudeerden inzichtelijk gemaakt worden voor faculteiten. Faculteiten kunnen aan deze monitor specifieke vragen toevoegen. Het bevragen van alumni kan bijvoorbeeld een half jaar voor het schrijven van het zelfevaluatierapport of enkele jaren na een ingrijpende curriculumherziening plaatsvinden.

Over de uitkomsten van de NAE, Alumni-monitor en andere alumni enquêtes wordt jaarlijks gerapporteerd in het onderwijs- en opleidingsjaarverslag.

Veldadviesraad

Veldadviesraden hebben een adviserende rol in de borging van de kwaliteit van de opleiding en de aansluiting van de opleiding op de behoeftes van de arbeidsmarkt. Door het afnemend veld in contact te brengen met de vormgevers van het onderwijs, krijgt men een goed beeld van de ontwikkelingen in de verschillende sectoren van het werkveld. Faculteiten nemen op deze wijze kennis van de wensen en mogelijke eisen die de verschillende werkvelden stellen aan pas afgestudeerde academici. De opleidingen kunnen op hun beurt hiermee rekening houden bij de vormgeving van het onderwijsprogramma.

Een faculteit stelt veldadviesraden in per (cluster van) opleiding(en). Deze raden evalueren bachelor- en masteropleidingen op het gebied van aansluiting op de arbeidsmarkt. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de volgende vragen:

- a. hoe goed bereiden de opleidingen de (toekomstige) afgestudeerden voor op het werkveld?
- b. welke wensen c.q. eisen stelt het werkveld aan de afgestudeerden en hoe sluiten de opleidingen daarbij aan?
- c. wat zijn mogelijke arbeidsplekken voor afgestudeerden?

Aanbevelingen veldadviesraad

- Aanbeveling voor de omvang van de Veldadviesraad is een minimum van 5 en maximum van 10 leden.
- De Veldadviesraad komt eenmaal per jaar bijeen.
- Aangeraden wordt om bij elke bijeenkomst van de adviesraad een vooraf vastgesteld minimaal aantal leden aanwezig te laten zijn van tenminste vijf leden.
- Het faculteitsbestuur benoemt de voorzitter voor een periode van drie jaar, met mogelijkheid tot verlenging met maximaal drie jaar.
- De faculteit wijst een medewerker aan die fungeert als facultair contactpersoon voor de voorzitters van de adviesraden en opleidingsdirecteuren.

- De faculteit wijst een secretaris aan die verantwoordelijk is voor het initiëren, ondersteunen en verslagleggen van de bijeenkomsten.
- Het verdient de aanbeveling om eens in de twee jaar een facultaire bijeenkomst te laten plaatsvinden met alle adviesraden om wederzijds kennis en ervaring te delen. Hierbij zijn docenten, opleidingsdirecteur(en) en Portefeuillehouder Onderwijs aanwezig.
- Documenten die aan de Veldadviesraad worden voorgelegd zijn bijvoorbeeld: curriculumplannen, resultaten van alumni-enquêtes, zelfevaluatie rapporten, rapportages van midterm reviews, opleidingsjaarverslagen, NSE-scores, sectorplannen etc.
- Over de verbeterpunten aangedragen door de Veldadviesraad wordt jaarlijks gerapporteerd in het opleidingsjaarverslag

3.2 EVALUATIEPLAN

De wijze waarop en wanneer bovenstaande onderwijsevaluaties worden ingezet wordt vastgelegd in het evaluatieplan. Bij het opstellen van het evaluatieplan zijn de opleidingsdirecteur en de opleidingscommissie betrokken, binnen de kaders van het facultaire en VU-brede beleid.

Het evaluatieplan:

- bepaalt per opleiding welke studieonderdelen geëvalueerd zullen worden in het komende studiejaar; cursussen dienen minstens eens in de drie jaar geëvalueerd te worden.
- bepaalt per opleiding met welke instrumenten de cursussen en het curriculum als geheel worden geëvalueerd; een vragenlijst aan studenten is daar één van, maar gebruik van andere evaluatiemethoden, w.o. panelgesprekken of tussentijds evalueren, wordt a.
- geeft aan dat de voorgenomen verbetermaatregelen worden opgevolgd, zodat de onderwijskwaliteit wordt gemonitord.
- bepaalt per opleiding wanneer en met welke frequentie curriculumevaluaties zullen plaatsvinden; het curriculum dient in ieder geval eens in de drie jaar geëvalueerd te worden.
- bepaalt per opleiding welke aspecten van het curriculum als geheel in aanmerking komen voor evaluatieonderzoek, en welke streefdoelen en criteria daarbij worden gehanteerd;
- besteedt ook aandacht aan het evalueren van stages en scripties, en aan de evaluatie van faculteits- en universiteitsminoren.
- bepaalt per opleiding wanneer, met welke frequentie en op welke wijze alumnonderzoek zal plaatsvinden; de alumni worden minimaal eens per drie jaar bevraagd over de kwaliteit van de opleiding en de aansluiting ervan op het werkveld m.b.t. de opleidingsdoelstellingen en het gerealiseerde eindniveau.
- bepaalt per opleiding op welke wijze en met welke frequentie het afnemend veld bij het evaluatieonderzoek wordt betrokken; de Veldadviesraad wordt minimaal eens per jaar bevraagd.

- beschrijft hoe en aan wie (en welke instantie) er wordt gerapporteerd over de resultaten van de onderwijsevaluaties;
- beschrijft de procedures die een goede (cyclische) voortgang van het evaluatieproces ondersteunen;
- bepaalt op welke termijnen (tijdpad) de bovengenoemde activiteiten zullen plaatsvinden en wie zorg draagt voor het implementeren en controleren van de genomen besluiten.

De uitvoering van het evaluatieplan wordt jaarlijks gemonitord door de opleidingsdirecteur en de opleidingscommissie. De opleidingsdirecteur bespreekt de relevante bevindingen met het faculteitsbestuur en neemt adequate maatregelen t.a.v. het onderwijs en/of het curriculum.

4 WIE HEBBEN ER EEN ROL BIJ HET EVALUEREN VAN HET ONDERWIJS

Bij onderwijsevaluatie zijn veel verschillende personen of instanties betrokken. De (eind)verantwoordelijkheid voor de evaluatie ligt bij het faculteitsbestuur.

4.1 BETROKKENEN EN TAKEN BINNEN DE FACULTEIT

Betrokkenen binnen de faculteiten zijn¹⁴:

- cursuscoördinator – voert de onderwijsevaluatie uit overeenkomstig het evaluatieplan, stelt de inhoud van de evaluatievragenlijst vast (desgewenst ondersteund door de evaluatiecoördinator), organiseert de collegiale peer-evaluatie met collega-docenten, neemt deel aan een eventueel panelgesprek en; bespreekt de resultaten van de verschillende evaluatieinstrumenten met de andere docenten en geeft een reactie naar de studenten. Neemt in samenspraak met de docenten en de opleidingsdirecteur de eventuele benodigde aanpassingen aan het onderwijs.
- docenten – reflecteren op hun onderwijs en nemen maatregelen om hun onderwijs te verbeteren; brengen het belang van studentevaluaties onder de aandacht bij studenten en vertellen hen hoe de vorige evaluatie is gebruikt om de cursus aan te passen. Docenten bespreken ook met studenten dat een constructieve en niet-kwetsende wijze van commentaar geven in de studentevaluaties het meest effectief is. Achteraf ontvangen de docenten de evaluatierapportages van de cursuscoördinator, die de evaluatieuitkomsten en de mogelijke verbeteringen aan de cursus met hen bespreekt.
- studenten – vullen de studentevaluatievragenlijsten in en krijgen (een selectie¹⁵ van) de resultaten van de evaluatie, met een reactie van de cursuscoördinator.
- faculteitsbestuur – geeft de opdracht voor de evaluatie en mandateert de opleidingsdirecteur voor het vaststellen van het evaluatieplan en het nemen van maatregelen ter bevordering van de onderwijskwaliteit.
- opleidingsdirecteur – stelt het evaluatieplan vast, bespreekt de resultaten onderwijsevaluaties met opleidingscommissie en met docenten en neemt zo nodig maatregelen om het onderwijs te

¹⁴ De taken van de betrokkenen die worden genoemd in deze paragraaf vallen onder de verantwoordelijkheid van deze betrokkenen. De uitvoering kan ook door een andere partij of in samenwerking met een andere partij plaatsvinden

¹⁵ Studenten ontvangen een grafische weergave van de evaluatieresultaten op de vragen over de inhoudelijke kwaliteit van de cursus; de mate waarin deze goed was georganiseerd; het leereffect; en de validiteit van de toets. Studenten ontvangen geen scores over de beoordeling van de docent, en ook geen inzage in de tekstuele commentaren die de studenten hebben gegeven in de evaluatievragenlijst.

verbeteren. Tevens houdt de opleidingsdirecteur zicht op de uitvoering van de voorgenomen maatregelen

- opleidingscoördinator – ondersteunt de opleidingsdirecteur bij de taken t.a.v. o.m. de onderwijsevaluaties.
- opleidingscommissie – beoordeelt de onderwijsgerelateerde aspecten van de evaluatierapportages en brengt een advies uit aan de opleidingsdirecteur voor evt. te nemen maatregelen. De opleidingscommissie ontvangt hiervoor de benodigde informatie, waaronder de volledige evaluatierapportages.
- examencommissie – heeft een borgende rol t.a.v. de toetskwaliteit; desgewenst kan de examencommissie hiervoor de toetsingsgerelateerde aspecten van de evaluatierapportages inzien en deze bespreken met de opleidingsdirecteur en/of de docent.
- evaluatiecoördinator (binnen het onderwijsbureau) – ondersteunt processen rond de evaluaties, waaronder het uitzetten en aanpassen van vragenlijsten en verzamelen van rapportages voor opleidingsdirecteur, opleidingscommissie en examencommissie.

4.2 BETROKKENEN EN TAKEN BUITEN DE FACULTEIT

Overige bij onderwijswijzevaluatie betrokkenen zijn:

VU Alumni Relations

[VU Alumni Relations](#) (VU AR) onderhoudt in samenwerking met C&M de datakwaliteit van alumnigegevens en voorziet in managementinformatie over de doelgroep. Daarnaast is AR verantwoordelijk voor relatieopbouw en -onderhoud met alumni door middel van (loopbaangerichte) services, het aanbieden van collectief voordeel, het stimuleren en faciliteren van (online) netwerken en communities, en gerichte communicatie via online en offline media(kanalen). VU AR werkt instellingsbreed en adviseert tevens over facultair alumnibeleid en ondersteunt faculteiten bij het opstellen en uitvoeren ervan.

Afdeling Onderwijsbeleid, Kwaliteitszorg en Procesregie (OKP)

De afdeling OKP speelt een belangrijke rol bij de onderwijsevaluaties. OKP:

- is verantwoordelijk voor het beheer van het VUnet Onderwijsevaluatiesysteem en de VU-brede standaardvragenlijsten.
- ondersteunt de faculteiten bij de uitvoering van de onderwijsevaluaties.
- evalueert minimaal eens in de zes jaar de kwaliteit en de bruikbaarheid van de evaluatie-instrumenten, en hoe deze in de praktijk worden gebruikt.
- doet verslag van de uitkomsten van het evaluatieonderzoek en formuleert op grond daarvan, desgevraagd, gerichte adviezen en aanbevelingen.

5 KWALITEITSEISEN

Zowel voor onderwijsevaluatie op facultair niveau als voor de inbreng van de afdeling OKP zijn kwaliteitseisen opgesteld. Deze zijn geordend naar de Plan-Do-Check-Act fase van het evaluatieproces. Tevens zijn er kwaliteitseisen voor de veldadviesraad.

5.1 KWALITEITSEISEN

Kwaliteitseisen onderwijsevaluaties

Plan:

1. De opleidingsdirecteur stelt het evaluatieplan op, daarin geadviseerd door de opleidingscommissie; hierin is opgenomen wanneer en welke cursussen worden geëvalueerd en wanneer een curriculumevaluatie wordt uitgevoerd.
2. Cursussen dienen minstens eens in de drie jaar geëvalueerd te worden.
3. Een evaluatie van het gehele bestaande curriculum wordt minstens éénmaal per drie jaar uitgevoerd. Hierbij worden in elk geval zowel docenten als studenten betrokken, en mogelijk ook alumni en het afnemend veld. Dat laatste zal met name het geval zijn als de curriculumevaluatie voorafgaat aan een visitatie of accreditering.
4. Elke opleiding of cluster van opleidingen bevraagt minimaal eens per drie jaar haar alumni over de kwaliteit van de opleiding en de aansluiting ervan op het werkveld als onderdeel van de kwaliteitszorgcyclus voor de opleidingsdoelstellingen en het gerealiseerde eindniveau.
5. Docenten brengen het belang van studentevaluaties bij studenten onder de aandacht tijdens het vak. Docenten vertellen aan het begin van een cursus aan studenten hoe de vorige evaluatie is gebruikt om de cursus aan te passen. Docenten bespreken met studenten dat kwetsende commentaren geen plek hebben in studentevaluaties en niet helpen bij onderwijsverbetering.

Do:

6. De privacy van studenten bij vragenlijstafnames en bij de rapportages zijn door de gekozen procedures en de zorgvuldige uitvoering ervan in de praktijk gewaarborgd.

Check:

7. De cursuscoördinator ontvangt de volledige evaluatierapporten en bespreekt deze met de betrokken mede-docenten. De cursuscoördinator formuleert zo nodig verbetermaatregelen en bespreekt deze met opleidingsdirecteur. Ook geeft de cursuscoördinator een reactie naar de studenten over de cursusevaluatie en de maatregelen naar aanleiding daarvan.
8. De opleidingscommissie bespreekt de evaluatieresultaten met de opleidingsdirecteur en adviseert over te nemen maatregelen. De opleidingscommissie ontvangt hiervoor van de opleidingsdirecteur de benodigde informatie, waaronder de volledige evaluatierapportages.

9. De opleidingsdirecteur bespreekt de uitkomsten van een cursusevaluatie met de desbetreffende docenten, en betreft hen bij de interpretatie van de resultaten en het formuleren van te nemen maatregelen. Tevens bespreekt de opleidingsdirecteur met de cursuscoördinator of deze terugkoppeling heeft gegeven over de evaluatieuitkomsten naar de studenten.

Act:

10. Studenten ontvangen een rapport met een weergave van (een selectie van) de evaluatieresultaten van de cursus, met daarbij een reactie van de cursuscoördinator op de evaluatie-uitkomsten. In dit rapport zijn specifieke scores over de docent niet opgenomen, even als letterlijke citaten uit de commentaren van de studenten.
11. N.a.v. de bespreking van de evaluatieuitkomsten met de opleidingscommissie en de opleidingsdirecteur, stelt de cursuscoördinator de verbetermaatregelen vast.
12. De uitvoering van het evaluatieplan wordt jaarlijks gemonitord door de opleidingsdirecteur en de opleidingscommissie. De opleidingsdirecteur bespreekt de relevante bevindingen met het faculteitsbestuur en neemt adequate maatregelen t.a.v. het onderwijs en/of het curriculum.
13. Wanneer de evaluatieresultaten, in combinatie met andere bronnen van informatie, aan de orde komen in jaargesprekken, staat de onderwijsverbetering voorop. Studentevaluaties worden niet gebruikt voor de beoordeling van docenten.
14. Jaarlijks wordt over de Veldadviesraad en het alumninetwerk gerapporteerd in het onderwijs- en opleidingsjaarverslag (samenvatting van de aanbevelingen Veldadviesraad, resultaten NAE, en andere alumni enquêtes).
15. De afdeling OKP evalueert minimaal eens in de zes jaar de kwaliteit en de bruikbaarheid van de evaluatieinstrumenten, en hoe deze in de praktijk worden gebruikt.

Kwaliteitseisen Veldadviesraad

1. Voor elke opleiding of cluster van opleidingen is een Veldadviesraad ingesteld waarin vertegenwoordigers van het afnemend werkveld zitting hebben.
2. Een adviesraad wordt samengesteld op basis van relevante werkvelden en functies voor de betreffende opleidingen. Bij de samenstelling wordt enerzijds rekening gehouden met de diversiteit van de studentengroep in deze opleidingen en anderzijds met het afnemend veld.
3. De faculteit bepaalt zelf het aantal leden, per adviesraad is minimaal één lid alumnus. Dit betreft idealiter een alumnus die recent is afgestudeerd en recente ervaringen kan delen.
4. De agenda en de stukken die worden verstuurd worden vastgesteld in overleg tussen de voorzitter en de secretaris op basis van input van de opleidingen.
5. De raad brengt van haar adviezen schriftelijk verslag uit aan de opleidingsdirecteur(en). Deze adviezen worden opgenomen in het jaarverslag van de desbetreffende opleidingen. De opleidingsdirecteur geeft, na de adviezen te hebben overwogen, een onderbouwde terugkoppeling aan de Raad over de acties zij wel of niet gaat nemen.

6. De bijeenkomsten van de Veldadviesraad maken onderdeel uit van de voorbereiding op de midterm review en het verslag daarvan wordt meegenomen bij de rapportage van de midterm.

6 BIJLAGEN

Bijlage 1 Handleiding kwalitatieve vormen van onderwijsevaluatie

Bijlage 2 Feedbackformulier collegeobservatie